Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry **www.sakl.fi**
Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf **sakl@sakl.fi**

Lapinjärvi 21.9.2021

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite E 98/2021 Vp.

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2022 ja asetuksen (EU) 2021/92 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta; ICES:n neuvot lohen ja turskan osalta

Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL) toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

SAKL toistaa jo monta kertaa aikaisemmin todetun: *Kun kalataloushallinto ja poliitikot ovat nykyisessä järjestelmässä siirtäneet kiintiöiden asettamista koskevan tosiasiallisen päätöksenteon suurimmaksi osaksi tutkijayhteisölle, ja toisaalta kalastuselinkeinon vaikutusmahdollisuudet kiintiöiden asettamiseen ovat minimaaliset, olisi kanta-arvioiden laadun kehittämiseen ja parantamiseen jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota. Elinkeinon toimintaedellytykset perustuvat tähän.* ***Kalakanta-arvioissa on jälkeenpäin löydetty virheitä, käytetyt arviointimallit ovat epävarmoja ja arviointi laahaa ajallisesti jäljessä ja ei siten vastaa kulloistakin tilannetta merellä****. Kiintiösuosituksissa ja myös kiintiöiden asettamisessa kiinnitetään kestävyyden osalta huomiota ainoastaan biologisiin tekijöihin, kun taas kalastuselinkeinon taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys jäävät kokonaan huomioimatta.*

Tällaisen päätöksenteon seuraukset näkyivät jälleen räikeällä tavalla tänä vuonna. Pohjanlahden silakalle määriteltiin vuodelle 2021 hyvin alhainen kiintiö. Kalastusyritykset saivat rajalliset toimijakohtaiset kiintiöt ja kalastusta on alkuvuoden aikana jouduttu hidastamaan ja useat yritykset lopettivat kevätkalastuksen ennenaikaisesti ja miehistöt lomautettiin. Pohjanlahden silakalle annettiin toukokuussa uusi kanta-arvio vuodelle 2021 ja arvio poikkesi merkittävästi (+81 %!) aikaisemmin annetusta. Vaikka tehtiin uusi kiintiöpäätös, ei syksyn silakan kalastus enää ehdi hyödyntää kasvavaa kiintiötä vaan suurin osa lisäkiintiöstä jää hyödyntämättä ja merkittävät myyntitulot jäävät saamatta sekä kalastuksessa että kalan jalostustoiminnassa. **Tämä aiheuttaa kalastukselle miljoonien eurojen liikevaihdon menetyksen**.

Valtioneuvoston esitys Suomen kannaksi

Liitto tukee valtioneuvoston kantaa alla olevin huomautuksin ja painotuksin.

Pääaltaan ja Pohjanlahden lohi

ICES.n neuvonanto pääaltaan ja Pohjanlahden lohesta on täysin poikkeuksellinen sekä myös ongelmallinen kiintiöitä koskevan päätöksenteon kannalta. Esitys johtaisi käytännössä siihen, ettei lohta voisi kaupallisesti hyödyntää eteläisen Itämeren jäsenmaissa, joiden kalastuselinkeinot ovat jo vaikeuksissa heikentyneiden turska- ja silakkakantojen takia. ICES:n linjaukset aiheuttavat huolta elinkeinon menettämisestä laajemmin, myös Suomessa. Lohta on suojeltu jo 35 vuoden aikana rajoittamalla yhä tiukemmin ammattikalastusta ja tuloksena ovat yhä kapenevat toimintamahdollisuudet.

Valtioneuvoston kannan mukaan lohen kalastus Pohjanlahdella olisi sallittu ainoastaan 4 mpk rajan sisäpuolella. Samat säännöt alueellisen rajauksen osalta on tasapuolisuuden nimissä oltava voimassa sekä kaupallisen että vapaa-ajan kalastuksen osalta.

Pääaltaalla lohen vetouistelun saaliit ovat suurempia kuin alueen kaupallisen kalastuksen, siksi vapaa-ajankalastus on myös oltava kalastuskiellon piirissä valtioneuvoston kannan mukaisesti.

Yleisellä tasolla lohen vapaa-ajankalastuksen lisääntyminen aiheuttaa kasvavaa painetta lohikantoja kohtaan. Myös lohen vapaa-ajankalastus on lopulta saatava asianmukaisen valvonnan piiriin.

Luke toteaa 16.9.2021 verkkouutisessaan: *Itämeren suurimmat ja tuottavimmat lohikannat Pohjanlahdella ovat biologisesti kestävässä tilassa ja niiden kalastusta voitaisiin periaatteessa jopa lisätä. ICES:n neuvo ottaa tämän huomioon ja määrittää Pohjanlahden lohikantojen kestävän merikalastuksen mukaisen suurimman kokonaissaaliin.*

SAKL:n kantana on, että pääaltaan ja Pohjanlahden lohelle tulee vahvistaa kiintiö, joka turvaa Suomessa vähintään nykyisen tasoisen kestävän lohen kaupallisen rannikkokalastuksen. Suomen kiintiö tulee vähintään olla 24 417 kpl (vähintään roll-over).

<u>Suomenlahden lohi</u>

ICES toteaa, että Suomenlahden alueella pääosa lohista ovat istutettuja ja saaliit ovat pysyneet suhteellisen vakaalla tasolla viimeisen kymmenen vuoden aikana (vaikka ammattikalastajien määrä Suomenlahden alueella on vähentynyt samana aikana, SAKL huom.).

SAKL kannattaa Suomenlahden lohikiintiön vahvistamista ICES:n neuvonannon ja valtioneuvoston esityksen mukaisesti, 9 204 kpl (+3,6 %).

<u>Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakka (Keskinen silakka)</u>

Suomenlahden (Saaristomeren) ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiön voimakas pienentäminen (ICES -36 prosenttia ja komissio -54 prosenttia) on elinkeinon kannalta hyvin ongelmallinen. On ilmeistä, että silakkakannan tila kiintiöalueen pohjoisessa osissa on huomattavasti parempi kuin alueen eteläosissa (silakan osakantojen erilaisesta tilanteesta johtuen). Kiintiöalue on hyvin laaja ja pohjoisosien kalastus kärsii suuresti etelän heikommasta tilanteesta. Tilanne on kestämätön. Kiintiöaluejaon ja säätelyn muuttaminen voisi olla yksi mahdollisuus (vertaa ICES:n esitys lohesta).

Valtioneuvosto esittää ICES:n neuvonannon mukaista kiintiön pienentämistä. Kiintiön pienennys on jonkun verran pienempi kuin komission esittämä, mutta arvioitu kutukanta vuonna 2022 ja 2023 on kuitenkin käytännössä samaa tasoa. ICES:n linjaus turvaa myös elinkeinon jatkuvuuden paremmin.

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry **www.sakl.fi**
Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf **sakl@sakl.fi**

Suomessa annettiin vuonna 2021 kansallinen määräys, joka edellyttää lajittelemattomien silakka- ja kilohailisaaliiden kirjaamista kalastuspäiväkirjaan lajikohtaisten saaliiden kymmenen prosentin tarkkuusvaatimuksella saaliin kokonaismäärästä laskien (MOT sääntö).

SAKL kannattaa keskisen silakan kiintiön vahvistamista ICES:n neuvonannon ja valtioneuvoston esityksen mukaisesti (-36 %).

Suomenlahden, Saaristomeren ja Itämeren pääaltaan silakkakannan tilan selvittämiseen ja asianmukaiseen arviointiin on panostettava lisää voimavaroja.

SAKL:n kantana on, että MOT sääntö tulisi koskea kaikkia Itämeren jäsenmaita samalla tavalla.

Pohjanlahden silakka

Pohjanlahden silakkakanta on taloudellisesti Suomen kalatalouden tärkein kalakanta. ICES on kahden vuoden jälkeen jälleen pystynyt arvioimaan Pohjanlahden silakkakannan tilaa ja antamaan sitä koskevan analyyttisen neuvon. Tämä antaa kestävän pohjan kalastuksen kehittämiselle. Kannan koko on MSY –tilassa ja kalastuskuolevuus on huomattavasti raja-arvon alla.

SAKL kannattaa Pohjanlahden silakkakiintiön vahvistamista ICES:n neuvonannon ja valtioneuvoston esityksen mukaisesti (-5 %).

Itäinen turska

Turskakanta on huonossa tilassa monesta syystä. Ilmastonmuutos, räjähdysmäisesti kasvanut hyljekanta ja loiset vaikuttavat negatiivisesti turskakannan elpymiseen eteläisellä Itämerellä. Pohjoisella Itämerellä, erityisesti Ahvenanmerellä, tilanne on toinen, siellä saadaan isokokoisia, hyväkuntoisia turskayksilöitä. Ahvenanmaalla pieni määrä (5) aluksia harjoittaa turskankalastusta. On tärkeää, että alueen turskakalastus voi jatkua hyvin rajoitetun ja valvotun tutkimuspyynnin muodossa. Silakan ja kilohailin troolikalastuksen jatkuvuuden turvaamiseksi on myös varattava turskalle pieni sivusaaliskiintiö (yhteensä 600 tonnia).

Taloudelliset vaikutukset
Suositusten mukainen keskisen kiintiöalueen silakkakiintiön voimakas leikkaus 2022 merkitsee taloudellisesti hyvin vaikeata vuotta kyseisen alueen silakan ja kilohailin kalastusta harjoittaville yrityksille. Kilohailikiintiön lisääntyminen korvaa vain osin silakkakiintiön pienentymistä ja auttaa vain osaa yrittäjistä. Leikkaus kohdistuu erityisen voimakkaasti Saaristomeren trooli- ja rysäkalastajiin. Käytettävissä oleva silakkakiintiö 2021 on pienentynyt peräti 57 prosentilla verrattuna vuoteen 2018 ja nyt pienenee edelleen 36 prosenttia. Tämä johtanee myös kalastuksen lopettamiseen joidenkin yrittäjien osalta. Jalostusyrityksissä sekä kalajauhon ja rehun valmistuksessa raaka-aineen alueellinen saatavuus heikkenee myös huomattavasti.

Lohi on Pohjanlahden ja Suomenlahden rannikkokalastuksen keskeinen laji, monilajikalastuksen perusta, ja siksi ammattikalastuksen oikeus lohenkalastukseen on turvattava.

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry

Kim Jordas
toimitusjohtaja

Kotimainen kala tekee hyvää. Ammattikalastaja palvelee kuluttajaa.